

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7766236>

Accepted: 23.03.2023

Öğretmen Adaylarının Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersine İlişkin Metaforik Algı ve Görüşleri

Metaphorical Perceptions and Opinions of Teacher Candidates Regarding The Research Methods in Education Course

Münir ŞAHİN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

munir.sahin@gop.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5722-496X>

Özet

Bu çalışmada Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Verilerin açık uçlu formlar ile toplandığı çalışmanın çalışma grubunu 2022-2023 Güz yarıyılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini almış olan 3. ve 4. sınıf 116 öğrenci oluşturmaktadır. Toplanan veriler içerik analizi yönetimiyle analiz edilmiş ve öğrencilerin 50 geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Üretilen metaforlardan en fazla frekansa sahip olanlar bulmaca, merdiven, kitap, Matematik, bilgisayar, matruşka metaforları olarak belirlenmiştir. Olumsuz metafor belirlenmemiştir. Eğitimde araştırma yöntemleri dersinde öğrenilenlerin öğrencilerin ne işlerine yarayacağına ilişkin görüşlerine yönelik verilerin içerik analizi sonucuna göre ise öğrencilerin çoğunluğunun, akademik çalışmalarda, yüksek lisans, doktora yaparken, makale kitap yazarken, araştırma yaparken cevaplarını verdikleri görülmüştür. Dersin amacı ile öğrencilerin derste öğrendiklerini kullanmaya ilişkin görüşlerinin benzer olduğu ve dersin amacına uygun yapıldığı görülmüştür. Öğrencilerin ders ile ilgili olarak ders süresinin kısaltılması veya ders saatlerinin artırılması şeklinde önerilerde buldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Metafors, Öğretmen Adayları.

Abstract

In this study, it was aimed to determine the perceptions of the Faculty of Education teacher candidates about the Research Methods in Education course with the help of metaphors. The phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study group, in which the data were collected with open-ended forms, consists of 116 3rd and 4th grade students who took the Research Methods in Education course in Tokat Gaziosmanpaşa University Faculty of Education in the Fall semester of 2022-2023. The collected data were analyzed with content analysis management and it was determined that the students produced 50 valid metaphors. Among the metaphors produced, the ones with the highest frequency were determined as puzzle, ladder, book, Mathematics, computer, matryoshka metaphors. No negative metaphor was determined. According to the results of the content analysis of the data on the opinions of the students about where they can use the information skills they learned in the research methods in education course, it was seen that the majority of the students responded that they can use in academic studies, while doing master's and doctorate, while writing a book and doing research. It was seen that the students' views on using what they learned in the lesson were similar to the aim of the lesson, and it was done in accordance with the purpose of the lesson. The students suggested that the course duration should be either shortened or the number of course hours should be increased.

Keywords: Research Methods in Educaiton, Metaphors, Teacher Candidates.

GİRİŞ

Dünyamızda her geçen gün hayatın hemen hemen her alanında önemli gelişmeler yaşanmakta, yeni buluşlar, teknolojik buluşlar insanlara tanıtılmaktadır. Bütün bu gelişmelerin temelinde birikimli bilimsel araştırmaların olduğunun sıradan insanların farkında olması beklenmemektedir. Ancak lisans düzeyinde eğitim alan bütün vatandaşların araştırma yöntemlerine ilişkin belirli bir bilinç düzeyinde olması hedeflenmekte ve bu amaçla lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde araştırma yöntemleri dersi zorunlu bir ders olarak verilmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) 2006-2007 öğretim yılından sonra eğitim fakültelerinde okutulan dersleri güncellemiş ve genel kültür derslerinin oranını artırmıştır. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi de bu amaçla YÖK tarafından farklı dönemlerde zorunlu ders olarak eğitim fakültelerindeki bölüm ve programlarda yer alan bir ders olarak okutulmaya başlanmıştır. 2018 yılında yapılan güncellemede de bu dersin saati değiştirilmeyerek 2 teorik ders saati ve 3 AKT kredisi olarak verilmesi öngörülmüştür. Araştırma yöntemleri ile ilgili kavramların, araştırma yöntemleri, süreçleri, veri toplama ve analizi gibi konuların verilmesi, temel bilimsel araştırma paradigmalarının öğretilmesi, nitel ve nicel desenler, örneklem, evren, geçerlilik ve güvenilirlik gibi temel kavramların, araştırma etiğinin öğretilmesi amaçlanmaktadır (YÖK, 2018).

Araştırmayı Şen (2011: 1) tabiatta var olan bir olgunun bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarmak amacıyla, merak ve istek üzerine mantıklı ve akılcı çalışmaların tümü olarak tanımlamaktadır. Bilgi ise günlük hayatı devam ettirebilmek amacıyla insanın kendisini yönlendirerek başka bireylerle anlaşabilmesi için ihtiyaç duyduğu akılcı, zihinsel şeyler olarak tanımlanmaktadır (Şen, 2011: 4; Al, 2005: 2). Nitelikli insanların bir özelliği olarak araştırma becerisine işaret eden Yaşar'a (2014) göre bireylerin "karşılaştıkları problemin varlığını sezebilmesi, problemi tanımlayabilmesi, onun yapısına ilişkin hipotezler kurabilmesi, problemin olası değişkenlerini belirleyerek, değişkenler arasındaki olası ilişkileri saptayabilmesi, söz konusu ilişkileri açıklayabilmesi, yani var olan probleme yönelik bilimsel araştırma süreçlerini kullanarak probleme çözüm bulabilmesi beklenir." Öyleyse bilimsel araştırma yöntemlerine ilişkin eğitimler bireyleri daha nitelikli hale getirir diyebiliriz.

Günden güne artan araştırma alanları araştırmaya olan ihtiyacı da artırmaktadır (Karasar, 2009). Araştırmanın özellikleri olarak bilinenden bilinmeyene doğru ilerlemek, incelemek, sorgulamak ve keşfetmek her alanda ilerlemeyi ve bilinmeyeni bilinir hale getirmeyi amaçlar. Bilimsel araştırma olay ve olguların planlı, programlı ve kontrollü olarak incelenerek bilimsel bilgiye ulaşma çabasıdır (Ekiz, 2009). Bilimsel çalışmalar sorunlara çözüm üretirken, gelecekte yaşanabilecek problemlerin çözümüne de önemli katkılar sağlarlar (Küçüköğlü, Taşgın, ve Çelik, 2013). Bu bilimsel çalışmaları yapabilmek için araştırmacı kimliğine sahip bireylerin araştırma yöntem ve tekniklerini, bilimsel araştırma aşamalarını bilmeleri gerekir.

Bilimsel bilginin üretildiği ve öğrencilerin araştırma yöntem ve tekniklerini öğrenebilecekleri bilim yuvaları olarak üniversitelerin birçok fakültesinde farklı düzeylerde araştırma yöntemlerine ilişkin derslerin farklı isimlerle verildiğini, üniversitelerin zorunlu dersler listeleri incelendiğinde görebiliriz. Üniversitelerin "Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Araştırma Yöntem ve Teknikleri gibi adlar ile öğrencilerin araştırma yöntemlerine ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik 2 saat teorik derslerinin olduğu görülmektedir. Benzer uygulamanın öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde de olduğunu görmek mümkündür. Eğitim fakültelerinde tüm öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersi 3.yarıyılıda verilmektedir (Yüksek Öğretim Kurulu, 2022: 64). Öğretmen adaylarının araştırma yapma becerilerinin geliştirilmesi ve araştırma yapmaları için cesaretlendirilmeleri ve araştırma yapmaya istekli hale getirilmeleri gerekmektedir (Karamustafaoğlu ve Meşeci, 2021: 19). Bilimsel araştırma yöntemleri dersi ile öğrencilerin merak duyduklarını ilgi alanlarına uygun çalışma ve araştırma yapmaları için gerekli teorik bilgilerin verilmesi amaçlanmaktadır (Karasar, 2009; Yaşar, 2014). Araştırma yöntemleri dersinin amacı "bilimin ve bilimsel yöntemin temel esaslarını aktarmaya çalışmaktır" (Kurt ve Ark. 2007).

Ergin ve Beşe (2005) gelişmiş ülkelerin genellikle öğrencileri araştırma konusunda teşvik ettiğini, bilimsel merakı uyanık tutma çabası içinde olduklarını belirtmişlerdir. Türkiye gibi gelişmekte olan

lkeler içinde bilimsel araştırma tutum ve davranışlarının öğrencilere kazandırılması ekonomik refah düzeyinin artırılması için önemlidir. Araştırma yöntemlerini bilen ağdaş ğrenci ve öğretmenlere sahip olmak toplumun refah düzeyini artırmak için gereklidir (Yenice ve Atmaca, 2017). Mevcut durumdaki problemlerin nedenlerini sorgulayan, çözüm üreten, bilimsel bilgiyi kullanmasını bilen, araştırma yöntem ve tekniklerinde yeterli beceriye sahip, bilim ve teknolojiyle ilgili kendini gncellemeyebilen ve öğrencilerin aktif olarak bilimsel bilginin üretildiği çalışmalara katılmalarını sağlayacak öğretmenler, toplum için ağdaş ve başarılı insanlar yetiştireceklerdir (Büyüköztürk, 1999).

Bilimsel araştırma dersi ile ilgili olarak literatürde farklı çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazılarının bilimsel araştırmaya yönelik tutum, bilimsel araştırma kavramına yönelik tutuma odaklandıkları (Manuel, Fenton ve Philemon, 2013), araştırma dersine karşı bir tutum leği geliştirme çabası içinde oldukları (Papanastasiou, 2005), araştırma yöntemlerine ilişkin ğrenci görüşleri konularını (Kurt ve Ark. 2007) araştırdıkları görülmektedir. Öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada Küçükoğlu ve Arkadaşları (2014) ğretmen adaylarının bilimsel araştırma yapmanın ileride işlerine yaramayacağı fikrine sahip oldukları sonucuna varmıştır. Öğrencilerin araştırma dersine karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergiledikleri yönünde yabancı literatürde de bulgulara yer verilmiştir (Elmore ve Vasu, 1980). Yenice ve Atmaca (2017) ise bilimsel araştırmaya ilişkin kavramlara yönelik öğrencilerin yetersiz ve eksik bilgi sahibi oldukları bulgularına ulaşmışlardır.

Bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin ğretmen adaylarının algı ve beklentilerini inceleyen Akgün (2012) algı ve tutumun öğretimin etkisin belirleyen bir etken olduğunu belirtmiştir. Çalışmada dersin iki dönem olması gerektiği, daha fazla uygulamanın yapılması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca araştırma yöntemleri dersinin lisan ğrencilerinin yüksek lisans ve doktora gibi lisans sonrası eğitime bakış açılarını etkilediği belirlenmiştir.

Öğrencilerin araştırma yöntemlerine ilişkin görüşlerini inceleyen Kurt ve Arkadaşları (2007) ğrencilerin araştırma yöntemleri ders saatinin artırılması gerektiği, daha çok uygulamaya dönük derslerin yapılması gerektiği ve dersin amaçlarının kısmen gerçekleştirildiği, içeriğinin yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Benzer bir çalışma ile "Araştırmacı" kavramına ilişkin metaforları inceleyen elik ve zer (2020) ğretmen adaylarının araştırmacıya karşı olumlu düşüncelere sahip olduklarını bulmuştur.

Öğretmenlerin bilimsel çalışmalara karşı istekli olmaları, bilimsel çalışmaların planlanması, yürütülmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde yeterli bilimsel araştırma yöntem ve becerilerine sahip olmaları, ülkelerin geleceğini şekillendiren yeni nesillere model olmaları önemlidir. elik ve zer'e (2020) göre "ğretmen adaylarının metaforik bilgilerinin tespit edilmesi, bu sürece yükledikleri anlamlara, karşılaşılan sorunlara ilişkin çözümün üretilmesine ve

öğrencilerin yaşadıkları durumların belirlenmesine yardımcı olabilir.” Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı, eğitim fakültesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine yönelik metafor algılarını, derste edindikleri kazanımların ne işlerine yarayacağına ilişkin görüş ve önerilerini belirlemektir. Bu amaçla Eğitim Fakültesinde 7 farklı bölümde okuyan öğrencilerin

1. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?
2. Derste edindikleri kazanımları nerede kullanabileceklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Derse ve dersin işlenişine yönelik önerileri nelerdir?

Sorularına cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma nitel bir çalışmadır.

Araştırmanın modeli

Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin metaforik algılarını, derste edindikleri kazanımları nerede kullanacaklarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modeline uygun olarak yapılmış betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalarda var olan durumu olduğu gibi belirlemek amaçlanır (Karasar, 2009). Amaç var olan bir durumu kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlamaktır. Araştırmacının Eğitimde Araştırma Yöntemlerine ilişkin öğrencilerin algı ve görüşlerini yansıtmalarında kullandığı görüşme formuyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulguların katılımcı görüşlerinde alıntılar ile desteklenmesi, çalışmanın açıklayıcı doğasına katkı ve zenginlik katmaktadır (Merrriam, 2009).

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 Güz yarıyılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan ve Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini alan 116 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt olarak Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini almış olan 7 farklı bölümden 3. ve 4. sınıf öğrencileri çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamı Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini almıştır.

Tablo 1. Üniversite Öğrencilerinin Tanıtıcı Özellikleri (n=116)

Tanıtıcı bilgiler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	52	44.8
Erkek	64	55.1
Yaş		
18-20	30	25.8
21-22	39	33.6
23-26	47	40.5
Medeni durum		
Bekar	111	95.6
Evli	5	4.3
Sınıf		
Üçüncü yıl	74	63.7
Dördüncü yıl	42	36.2
Bölüm		
Türkçe Öğretmenliği	22	18.9
Sosyal Bil. Öğretmenliği	20	17.2
Sınıf Öğretmenliği	17	14.6
Resim Öğretmenliği	12	10.3
İngilizce Öğretmenliği	18	15.5
BÖTE Öğretmenliği	11	9.4
Okul Öncesi Öğretmenliği	16	13.8

Tablo 1 incelendiğinde toplam 116 öğrencinin çalışmaya katıldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin %55,1'i erkek ve %40,5'i 23-26 yaş aralığında bulunduğu görülmektedir. Toplam 7 bölümden öğrencinin bulunduğu görülmektedir,

Veri toplama aracı

Çalışmada katılımcıların algı ve görüşlerini belirlemeye yönelik literatür taraması yapılmış, ders ve içeriği de göz önünde bulundurularak açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Soruları kapsayıcılığı, anlaşılabilirliği ve konu ile ilişkili olup olmadığına ilişkin uzman görüşü alınmıştır. Hazırlanan sorular bir forma dönüştürülerek öğrenciler ile belirlenen iki gün boyunca görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerin görüşleri form üzerine araştırmacı tarafından yazılarak kaydedilmiş, ses

kayıt cihazı bazı öğrencilerin isteksiz olmaları nedeniyle tek tip veri toplamayı sağlamak amacıyla kullanılmamıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme formu ile toplanan veriler araştırmacı tarafından bilgisayarda yazılarak,72 sayfalık 19 bin kelimededen oluşan Word formatında dosya oluşturulmuştur. İçerik analizi yöntemi kullanılarak araştırmacı ile birlikte başka bir uzmandan yardım alınarak iki farklı kodlama yapılmıştır. Kodlamaların genel olarak benzer olduğu ortaya çıkmış, farklı kodlamaların eş anlamlı veya olumsuz yüklem kullanmadan kaynaklandığı belirlenmiştir. Benzer özelliklere sahip kodlamalar kullanılarak temalar oluşturulmuştur. Yıldırım ve Şimşek'in (2016) belirttiği gibi içerik analizin amacı benzer kavram ve temaları bir araya getirerek okuyucunun verileri daha anlamlandırabileceği bir düzene sokmaktır. Geçerliliğin artırabilmek için bulgular katılımcılardan alınan doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir.

Araştırmada metaforları çözümlerken Saban'ın (2008) metafor çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle isimlendirme ve eleme yapılmış, metafor üretmeyen veya ürettiği metaforun Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi ile ilişkisi olmayan metaforlar doğrudan elenmiştir. Verilerin derlenmesi aşamasında ise elde edilen metaforlara ilişkin katılımcıların Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini algılama biçimleri ve nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Benzer metaforlar gruplanmıştır. Dersin kazanımlarının ne işlerine yarayacağına ilişkin öğrenci görüş ve önerilerinde de benzer yöntem kullanılarak analiz yapılmıştır. Güvenilirlik ve geçerliği sağlamak için elde edilen bütün metaforlar tablo oluşturularak verilmiştir. Metaforların birleştirilmesi, benzerlikleri ve oluşturulacak tabloya ilişkin uzman görüşü alınarak düzenlemeler yapılmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) kodlayıcı güvenilirliğine ilişkin olarak verdiği Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı) formülünden yararlanılmış ve analiz sonucunda kodlayıcılar arası güvenilirlik katsayısı %92 bulunmuştur. Uzlaşma korelasyonu Miles ve Huberman'a (1994:64) göre %70 ve üzeri çıkması araştırmanın güvenilir kabul edilmesi için yeterlidir.

Etik Kurul Kararı

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 29/12/2022 karar tarihli 16. Oturumunda 16.43 nolu kararı ile "Öğretmen adaylarının Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin metaforik Algı ve Görüşleri" konulu çalışmanın etik açıdan uygunluğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara yer verilmiştir.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Eğitimde Araştırma Yöntemlerine Dersine İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi lisans programların ikinci sınıfta verilen haftalık 2 ders saati ve 3 AKT kredisi olan zorunlu derslerden birisidir. Eğitim Fakültesi öğrencilerine “Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini .....benzetiyorum Çünkü.....” cümlesini anlamlı ve açıklayıcı bir şekilde doldurmaları istenmiştir. Öğrencilere cevaplarının uzun olabileceği düşünülerek geniş bir yazım alanı bırakılmıştır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin oluşturmuş oldukları metaforlar ve bu metaforlara ilişkin açıklamaları ayrı ayrı analiz edilerek her iki bölüm için birer tablo oluşturulmuştur. Tabloda benzer ifadeler kullanan katılımcıların ifadeleri için sadece katılımcı kodu olarak ö1, ö2... şeklinde kodlar eklenmiştir. Son olarak öğrencilerin ifadelerinden doğrudan alıntılar ile oluşturulan tablodaki metaforlar desteklenmiş, öğrenci ifadelerine ilişkin yorumlar yapılmıştır.

Tablo 2. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin öğrencilerin oluşturdukları metaforlar.

Metaforlar	Katılımcı kodları	f
Bulmaca/puzzle /yapboz	ö4, ö14,ö16,ö28,ö38,ö44,ö51,ö52,ö54,ö55,ö62,ö66,ö69,ö71,ö79,ö86,ö88,ö95,ö98,ö103,ö105,ö106,ö110	23
Merdiven (basamak)	ö8, ö9, ö13, ö23, ö25, ö34, ö85,ö87	8
Kitap	ö3, ö56, ö59, ö61, ö68, ö77, ö78	7
Matematik	ö6, ö45, ö67, ö101,ö102	5
Bilgisayar	ö32, ö49, ö93, ö109, ö111	5
Matruşka	ö11, ö27, ö42, ö53	4
Ansiklopedi	ö74,ö108,ö116	4
Bilim/bilim adamı	ö57, ö80, 90, ö91	3
Mikroskop	ö1, ö33, ö113	3
Dedektif	ö50, ö63, ö65	3
Ahtapot	ö64, ö73, ö94	3
Pusula	ö26, ö83	2
Bina	ö30, ö96	2
Laboratuvar	ö2, ö92	2
Labirent	ö43, ö112	2
Felsefe	ö75, ö82	2
Küp	ö103, ö107	2
Ağaç	ö5	1
Tepe Lambası	ö7	1
Raf	ö10	1
Arı	ö12	1
Mimar	ö15	1

Işık	ö17	1
Ayakkabılığa	ö18	1
Çocuğun ilk adımları	ö19	1
Harita	ö20	1
Domino taşı	ö21	1
Karınca	ö29	1
Satranç	ö35	1
Bibloya	ö36	1
Akaryakıt	ö89	1
Cetvel	ö48	1
Rehber öğretmen	ö37	1
Film	ö58	1
Kan damarları	ö60	1
Büyüteç	ö76	1
Budanmış meyve ağacı	ö97	1
Yeni başlanan oyun	ö99	1
Oto expertiz	ö46	1
Örgü	ö72	1
Evrak Yığıını	ö41	1
Yonca yaprağı	ö39	1
Dambıl	ö40	1
Daktilo	ö115	1
Röportaj	ö31	1
Olay yeri inceleme	ö84	1
İnternet	ö47	1
Sınav	ö70	1
Best model of Turkey Jürisi	ö24	1
Çocuğa	ö114	1

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin 50 farklı metafor oluşturdukları görülmektedir. Bu metaforlardan en fazla frekansa (7=23) sahip olan “bulmaca” veya bulmacaya benzer anlamlar içeren puzzle, yapboz gibi ifadelerin kullanıldığı görülmektedir. İkinci olarak katılımcıların Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini “merdivene” (f=8) benzettikleri görülmektedir. Diğer metaforların frekans sırasına göre kitap, matematik, bilgisayar, bilim, matruşka, ansiklopedi, mikroskop, dedektif, ahtapot, pusula şeklinde devam ettiği görülmektedir. Öğrencilerin aşağıda yer alan ifadeleri’de incelendiğinde bu metaforların hepsinin olumlu anlamda kullandıkları, olumsuz bir metafor olmadığı görülmüştür. Bazı metaforlara ilişkin öğrenci ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

Bulmaca/puzzle/yapboz:

Bu dersi bulmacaya benzetirdim çünkü bu ders de bulmaca gibi basamak basamak ilerlemektedir. Bir bulmaca çözerken eğer ilk basamakta bir hata yapılırsa devamı da yine hatalarla dolu olur. Tıpkı bulmaca gibi bu derste de yapılan bir hata, tüm araştırmayı ve hatta sonucu olumsuz yönde etkiler. Araştırma için uygun ve doğru yöntem seçilmelidir ki araştırmacının sonucu doğru olabilsin. Basamaklarda hata yapmamak araştırmacının doğru sonucu vermesi açısından çok önemlidir (ö16).

Puzzle parçalarına benzetiyorum çünkü puzzle parçalarını birleştirirken hem eğlenip hem de zorlanıyorum aynı şekilde Araştırma teknikleri dersinde olduğu gibi. Ayrıca puzzle parçalarının da tek tek bir anlamı yok birleşince ortaya güzel bir sonuç çıkmakta Araştırma Teknikleri dersinin de konularının biz öğrencilere ayrı ayrı pek faydasının olmadığını fakat bütün konular işlenince anlamlı ve faydalı bir bütün olduğunu düşünüyorum (ö38).

Çünkü eğitim hayatımızı bir puzzlenin bütüne benzetiyorum eğer bu bütünün bir parçası eksikse ilerdeki öğretmenlik hayatımızda yerine koyamadığımız her parça bize eksi yönde yansır ve eğitimi nitelikli bir şekilde veremeyiz diye düşünüyorum. Bu dersin de bu bütünün önemli bir parçası olarak düşündüğüm için buna benzetiyorum (ö44).

Merdiven/basamak:

Merdivene benzetiyorum. Çünkü bu dersi anlayıp başarabilmek için merdiven çıkarken yaptığımız gibi basamak basamak ilerlemek gerekmektedir (ö8).

Çünkü çok aşamalı bir ders. Bir önceki aşamayı iyice kavramadan diğerine geçemiyorsunuz. Tıpkı bir merdiven gibi basamak basamak ilerliyor ve ancak tüm aşamaları doğru olarak kavrayabilirsek merdivenin son basamağına yani sonuca ulaşabiliyoruz (ö34).

Çünkü her şey aşamalı bir şekilde ve bir üst basamağa çıktıkça sonuca daha yakın oluyoruz (ö87).

Kitap:

Araştırma teknikleri dersi tıpkı bir kitap gibi ilerledikçe doğrusunu bildiğimi sandığım yanlışları görmemi ve düzeltmemi sağlıyor. Bir çalışmanın okuyarak ve araştırarak anlaşılabilirliğini ve nasıl yapılması gerektiğini tıpkı bir kitabın bize sundukları gibi sunmaktadır (ö3).

Kitaba benzetirim. Çünkü kitaplar okundukça anlaşılır ve size vermek istenen düşünce bir bütün olarak verilir araştırma teknikleri dersi de bir bütündür, konuların tamamını öğrendikçe dersi anlayabiliriz ve uygulayabiliriz (ö59).

Kitaba benzetirim. Çünkü bir kitapta birçok bilgi yer alır ama özet kısmında sadece önemli kısımlar yer alır (ö68).

Çünkü okunabilir ve anlaşılabilir olduğu için. Fazla bilgiler verdiği için (ö78)

Matematik:

Matematiğe benzetiyorum. Çünkü matematiksel işlemler belli bir kural dâhilinde yapıldığı gibi araştırma teknikleri dersinin de belli bir kural dâhilinde yapıldığını düşünüyorum (ö6).

Matematiğe benzetiyorum. Çünkü incelediğim makale içerisinde çokça sayı, rakam ve tablolar yer almaktadır (ö101)

Matematiğe benzetirim. Çünkü ilk başta bu ders bana karışık geldi tıpkı matematik dersi gibi fakat daha sonra anladıkça ve öğrendikçe keyif almaya başlıyorsun bu yüzden matematiğe benzetiyorum (Ö102).

Bilgisayar:

Bilgisayara benzetiyorum. Çünkü aldığımız bu ders, sadece bilgisayar üzerinden işleniyor gibi, makale hazırlama, rapor hazırlama bütünü sanal ortamda yazılıyor (ö49).

Bilgisayara benzetiyorum. Çünkü bütün bir parça var o da elimizde bulunan makale. Onun özet, giriş, yöntem, bulgular, tartışma ve sonuç gibi bölümleri var. Yani alt parçacıkları var. Bunlar da anakart üzerinde yer alan ram, fan, küçük devreler ve işlemcilerle benzetiyorum. Yani bu da demek oluyor ki bir bütünü incelemeye benzetiyorum (ö111).

Matruşka:

Matruşkaya benzettim. Çünkü öğrendim sandığım her bilginin altından yeni bir bilgi çıkması açısından benzettim (ö11).

Matruşkaya benzetiyorum. Çünkü eğitim hayatımızı bir matruşkaya benzetiyorum ve bu matruşkaların bir tanesi kaybolursa o eğitim yarım kalır. En büyükten en küçüğe iç içe bir şekilde yerleştirilen matruşkalar da eğitim de bilmediğimiz, görmediğimiz detayları görmemizi sağlar ve daha iyi kavramamıza yardımcı olur. Bundan dolayı da bu matruşkalardan herhangi birisi kaybolursa o eğitim tam bir şekilde öğrenciye verilmiş sayılmaz bence (ö27).

Matruşkaya benzetiyorum. Çünkü kendi adıma söylemeliyim ki bu ders benim için hakkında hiçbir bilgiye sahip olmadığım fikri dersin işleyişi ilerledikçe daha çok anlam kazandı bende. Yani içine girdikçe yeni bilgi, yeni yöntemler ve benim hiçbir şey bilmediğim gerçeğiyle yüz yüze geldim. Her derse girdiğimde öğrendiğim bilgiler Matruşkanın her açılışında içinde çıkan bebekler gibi şok etkisi yarattı ben de (ö42).

Bilim:

Ben bu dersi bilim'e benzetiyorum. Çünkü hep bir araştırma içinde olması ve ele aldığı konuları kanıtlara ve deneye dayalı olarak gerçekleştirdiği için (ö57).

Bilim adamına benzetirim. Çünkü bilim adamı araştırma yapan belirli kuralları bulunan insanlara yol gösteren, bilim için çalışandır. Araştırma teknikleri dersi de bu tanıma uymaktadır (ö90).

Mikroskop:

Mikroskop vasıtasıyla bir bütünü oluşturan unsurları; yolunda giden veya gitmeyen, doğru veya yanlış şeyleri inceleriz. Bazen de olması gereken şeyleri inceler biz bir şeyleri öğreniriz. Tıpkı bu derste olduğu gibi (Ö1).

Diğer Metaforlara İlişkin Bazı İfadeler:

Laboratuvara benzetiyorum çünkü bir çalışmayı bilimsel yöntem ve tekniklere uyararak, parça parça inceliyoruz. Bir laboratuvar da bir maddeyi veya hücreyi bilimsel yöntem ve tekniklere uyararak inceliyorlar. Bu yüzden bu dersi bir laboratuvara benzetiyorum (ö2).

Ağaca benzetiyorum. Çünkü araştırma bir merak sonucu ortaya çıkar. Bu merakı bir tohumla benzetecek olursam tohumun toprağa düşmesi gibi bizim de aklımıza herhangi bir konuyla ilgili merak düşebilir. Bu merak aklımızda yer edinir, gitgide büyür ve serpilir. Merakımızı gidermek adına araştırmalar yaparız,

araştırma yaptıkça yeni konuları öğreniriz ve merakımız daha da artar. İşte bu merak da tıpkı ağacın dalı gibi gitgide dallanıp budaklanır. Bizler de bu ders sayesinde araştırma yapmayı öğreniriz, araştırma yaparken yeni bilgiler de ediniriz (ö5).

Tepe lambasına benzetiyorum. Çünkü bilinmesi ve öğrenilmesi zor olan akademik bilgileri yüksekte vuran büyük bir ışık gibi aydınlatığı için tepe lambasına benzettim (ö7).

Rafa benzetiyorum. Çünkü raflar düzenli olmak, düzene sokmak tertip etmek ve biçim kazandırmak niteliğindedir. Araştırma teknikleri dersi de bilgiyi ve bu bilgi ışığındaki yorumları, yazıları tertipli, düzenli ve en doğru şekilde sunmayı amaçlar. Bana göre bu nedenle araştırma yöntemleri dersi bir rafa benzer (ö10).

Ariya benzetiyorum. Çünkü bu derste arıların farklı çiçekleri dolaşıp polen toplaması ve sonra ortaya bir ürün çıkarması gibi araştırma yaparken de farklı farklı kaynakları dolaşarak bilgileri aynı arılar gibi bir araya toplayarak bir ürün ortaya çıktığından dolayı buna benzettim (ö12).

Ayakkabılığa benzetme sebebim de ayakkabılığın dışardan görüntüsünde her bir ayakkabı için bir yer var. Bir işe yaradığı belli oluyor yani bir amaç için üretildiği belli oluyor. Bu derse girdiğimizde edindiğimiz her bir bilgi de ayakkabı. Ayakkabılığın her rafına ayakkabı yerleştirdiğimizde ortaya amacına uygun kullanım çıkıyor. Bu derste tıpkı bir ayakkabılık gibi. İlk bakıldığında bir amaç için üretilmiş ve kullanmak için ayakkabı gerek (ö18).

Define avcılarının haritasına benzetiyorum. Çünkü nasıl ki define avcıları hazineye ulaşmak için bu haritaya ihtiyaç duyuyorsa benim de/ bizim de bilgiye ulaşmak için bu derse ihtiyacımız var. Bu dersi kullanarak, öğrenerek gereken bilgiye ulaşırız (ö20).

Best Model of Türkiye jürisine benzetiyorum çünkü bu ders çalışmaları belli kurallara göre inceliyor ve bir jüri edasıyla bize yorumlamayı öğretiyor. Nasıl bir güzellik yarışmasında jüri yapılırsa genel görünüşü ile kusursuz görünen mankenlerin kusurları ve becerileri tartılıyor, aynı şeyi bizde genel görünüşü ile kusursuz görünen çalışmaları belirli kurallar çerçevesinde inceleyerek gerçekten yetkin kusursuz bir çalışma mı yoksa bir yanıltmaca mı onu araştırıyoruz (ö24).

Evrak yığımına benzetiyorum. Çünkü evrakları düzenlemezsiz karışır, kırırsız ve içinden çıkılmaz hale gelir. Dışardan bakıldığında bu ders de öyle fakat derslere düzenli katırlarsan, not tutup düzenleme yaparsan kolay hale gelir (ö41).

Bu dersi bir filme benzetirdim çünkü bir filmi ilk kez izlediğimizde acaba devamında ne olacak sonu nasıl bitecek diye heyecanla bekleyerek izleriz. Daha sonra aynı filmi tekrar izlediğimizde sahneleri biliriz ve bu sefer aynı heyecana ulaşmayız. Bu dersi de bir filme benzettim çünkü ilk kez böyle bir ödev yaptım ve üzerimde bir heyecan vardı daha sonra ödevi yaparken sanki film sahnesiymiş gibi burada ne yapacağım surda ne yapacağım acaba diyerek ilerledim. Acemi olduğum için nerde ne yapacağımı bilemedim ve bu beni daha da içine çekti bir filmmişçesine. Ama bu ödevi tekrar yaparsak bu kez biraz daha öğrendiğim için aynı heyecana ulaşmam. İşte bu yüzden bu dersi bir filme benzettim (ö58).

Budanmış meyve ağacına benzetirim. Çünkü araştırma teknikleri dersi, ilk önce budanmamış ve öylece kendi haline bırakılan bir meyve ağacı iken sonradan öğrenilen tekniklerle ağacın budanması gerektiğine, eğer gereken bakım verilirse anca o zaman ağacın daha güzel meyveler verebileceğini anlıyoruz. Ve bu doğrultuda öğrenilen tekniklerle, kavramlarla, alıştırma ile ağacın budanması gerçekleştirilir. Ve sonra otur güzel meyvelerini ye. Tabii bu ekonomik krizden, bu pahalılıktan dolayı yersen (ö97).

Yukarıda yer alan ifadeler katılımcıların Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini neye benzettikleri ve bu benzetmeye ilişkin nedenlerini vermektedir. Yukarıda verilen bu ifadelerinde de Tablo 2’de yer alan bilgileri desteklediği görülmektedir. Öğrencilerin daha çok araştırma yöntemlerindeki bilgi edinmek için izlenmesi gereken yöntemlerin, bilimsel araştırmanın aşamalarının göz önünde bulundurularak aşamaları olan nesnelere benzettikleri görülmektedir. Bulmaca, merdiven matruşka gibi örneklerde bunu görebilmekteyiz. Ayrıca öğrencilerin dersin içeriği gereği analiz yöntemlerinde kullanılan istatistik testlerinden esinlenerek matematiğe, bilgisayara, bilime benzetme yaptıkları görülmüştür.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersinde Edindikleri Kazanımların Nerede Kullanabileceklerine İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinde edindikleri kazanımları nerede kullanacakları sorulmuştur. Katılımcıların vermiş oldukları cevapların içerik analizi yapılarak Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinin yararlarına ilişkin öğrenci görüşleri

Katılımcı Görüşleri	Katılımcı kodları	f
Akademik gelişim (Yüksek lisans/doktora/tez yazma)	ö1,ö3,ö4,ö5,ö6,ö7,ö8,ö9,ö10,ö11ö12,ö13,ö15,ö16,ö17,ö18,ö19,ö20,ö21,ö22,ö23,ö24,ö25,ö26,ö27,ö28,ö30,ö31,ö32,ö33,ö34,ö35,ö37,ö40,ö42,ö43,ö44,ö45,ö49,ö50,ö52,ö55,ö58,ö63,ö64,ö65,ö66,ö67,ö70,ö71,ö72,ö73,ö76,ö79,ö81,ö83,ö84,ö85,ö87,ö88,ö89,ö90,ö93,ö94,ö95,ö96,ö97,ö98,ö99,ö100,ö101,ö102,ö103,ö104,ö105,ö110,ö115,ö116	78
Kitap/makale yazarken	ö2,ö3,ö6,ö7,ö8,ö9,ö10,ö11,ö12,ö14,ö20,ö21,ö22,ö25,ö26,ö37,ö39,ö40,ö44,ö45,ö48,ö50,ö53,ö55,ö59,ö60ö63,ö64,ö67,ö76,ö78,ö80,ö87,ö89,ö90,ö95,ö99,ö101ö102,105,ö108,ö112,ö114,ö115	44
Makale inceleme	ö3,ö4,ö5,ö14,ö17,ö18,ö23,ö27,ö28,ö29,ö30,ö38,ö43,ö45,ö63,ö64,ö65,ö66,ö67,ö68,ö74,ö75,ö79,ö82,ö86,ö87,ö95,ö100,ö101,ö102,ö111,ö113	32
Araştırma yaparken	ö12,ö26,ö27,ö36,ö37,ö40,ö54,ö56,ö66,ö68,ö69,ö71,ö75,ö77,ö86,ö91,ö95,ö100,ö102,ö106,ö109,ö110,ö114	23
Mesleki olarak	ö14,ö18,ö26,ö31,ö39,ö42,ö51,ö57,ö61,ö73,ö74,ö84,ö92,ö99,ö104,ö106,ö111	17
Rapor hazırlama	ö8,ö26,ö38,ö40,ö41,ö47,ö50,ö68,ö71,ö74,ö92,ö95,ö97,ö102,ö109	15
Okuduğumu yorumlamada	ö3,ö5,ö9,ö17,ö18,ö62,ö64,ö68,ö75,ö82,ö101,ö114	12
Kaynaklardan yararlanırken	ö7,ö26,ö41,ö59,ö66ö68,ö75,ö86,ö92,ö95,ö114	11
Diğer ders ödevleri	ö1,ö15,ö19,ö22,ö25,ö29,ö46,ö96,ö100,ö113	10
Güvenilir bilgiyi bulma	ö15	1
Editörlük	ö1	1

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların önemli çoğunluğunun (f=78) derste öğrendiklerini akademik gelişim için yapacakları yüksek lisans, doktora gibi eğitimler sırasında gerek tez hazırlarken gerekse ödev hazırlarken kullanabileceklerini ifade ettikleri görülmektedir. İkinci olarak katılımcılar derste edindikleri bilgileri “kitap/makale yazarken” (f=44) kullanabileceklerini ifade ettikleri görülmektedir. Yine öğrencilerin derste öğrendiklerini makale incelerken (f=32), araştırma yaparken (f=23), mesleki olarak gelişimlerinde, meslek hayatlarında (f=17), rapor hazırlarken (f=15), okuduklarını yorumlarken (f=12), başka kaynaklardan bilimsel olarak faydalanırken (f=11), diğer derslerdeki ödevlerini yaparken (f=10), güvenilir bilgi edinmede ve editörlük yaparken kullanabileceklerini ifade ettikleri görülmektedir. Burada ifade edilenlerin tamamının dersin amaçlarına uygun olumlu görüşler olduğu görülmektedir. Bazı katılımcıların yukarıdaki tabloyu destekleyen ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

Öncelikle bu ders kapsamında öğrendiklerimizin sadece bir iş türünde değil her zaman işimize yarayacağını düşünüyorum. Diğer soruda tüm derslerim için bu derse ihtiyacım olduğundan bahsedeceğim. İş açısından bakmak gerekirse ben Türkçe Öğretmenliği bölümünü gelecek için sadece öğretmenlik olarak sınırlandırmıyorum. Elbette öğretmenlik için de imkânlarımı deneyeceğim fakat hayallerim arasında yüksek lisans yapıp akademisyen olmak ya da bir dergi editörü olmak da var. Bu bakımdan yüksek lisans yaparken bu derste öğrendiğim her bilgiye ihtiyacım var ayrıca görevde de akademik nitelikler taşımam gerekiyor. İşte bu bilgi ve nitelikleri bu derste kazanıyorum. Editörlük konusunda ise; bir editör bilmesi gerekenleri meslekte değil öncesinde öğrenir. En basitinden bir makale veya kitap incelemek de onun görevleri içerisinde. Araştırma teknikleri dersi sayesinde akademik açıdan yetkinlik kazanıp hayallerim için kendimi geliştiriyorum (ö1).

Makale okuma ve inceleme öğrenme aşamalarını kavratmasının yanı sıra; ben ve benim gibi yüksek lisans, doktora yapmak isteyen öğrencilerin, zorunlu olarak yazmak zorunda kalacakları tezler için mükemmel bir temel hazırladığını ve ön hazırlık yaptırdığını düşünüyorum (ö34).

Yüksek lisans yapmak isteyen bir öğrenci için çok faydalı olacağını düşünüyorum. Temel atmış oluyoruz (ö35).

İleriki yaşamımda yüksek lisans veyahut doktora yapmak gibi bir hayalim olduğundan dolayı bu gibi öğrenim işlerimde makale yazma gibi işler olacağı için makaleleri daha kolay bir şekilde inceleyebilirim ve kendi makalemi planlı ve programlı bir şekilde güzelce yazıp düzenleyebilirim. Bu bağlamda araştırma tekniklerindeki öğrendiklerimizin benim işime yarayacağını düşünüyorum (ö45).

Şayet uzun bir akademik gelecek planlıyorsak ve bu akademik gelecekte de bol bol araştırma yapmamız, bilime yeni katkılar sağlamamız gerekmektedir. Bu doğrultuda bu dersin gelecekte bu gibi çalışmalara ön koşul olacağı kanaatindeyim (ö52).

Öncelikle lisansüstü eğitimlerde çok işe yaracağını düşünüyorum. Özellikle bir tez yazarken nelere dikkat edilmesi konusunda önemli bir ders olarak görüyorum (ö83).

Bu teknikler ileriki gerek bu akademik gerekse öğretmenlik alanında yapacağımız çalışmalarda nasıl bir yol izleyeceğimizi bize gayet açık ve seçik şekilde göstermektedir (ö84).

Öncelikle ben akademik olarak kariyerimde devam etmek istiyorum ve bu doğrultuda bana tez, makale, ödev yapmada yardımcı olacağını düşünüyorum. Mesela bir makale okurken de hep bu inceleme teknikleri aklıma gelecek ve makaleyi daha çok anlayacağımı düşünüyorum (ö87).

En ufak bir yazımda kesinlikle daha dikkatli olmam gerektiğini yazının incelikleri olduğunu öğrendim. Özellikle resmi işlerde baştan savma değil kurallara dikkat ederek yazacağımı düşünüyorum. Önceden, yazılan kitapların bu kadar ince ayrıntılara sahip olduğunu düşünmezdim bu iş gerçekten çok emek istiyormuş bunu fark ettim ve yazarlara kitaplara plan bakış açım güçlendi (ö112).

Araştırma yöntemleri dersinde edindikleri kazanımları öğrencilerin nerede kullanabileceklerine ve gerçek hayatta ne işlerine yarayabileceğine ilişkin görüşlerinin yer aldığı Tablo 3 ve yukarıdaki ifadelerin öğrencilerin dersin amacını kavradıklarını, dersin içeriğine hâkim olduklarını, dersi kendileri ve gelecekteki akademik kariyerleri için anlamlı bulduklarını göstermektedir. Öğrencilere dersin amacının ve içeriğinin yeterli düzeyde verildiğini gösteren yukarıdaki ifadelerin, ayrıca derse karşı öğrencilerin olumlu bir tutum içinde olduklarına da işaret ettikleri de söylenebilir.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersine İlişkin Önerileri

Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini almış ve başarılı olmuş Eğitim Fakültesi öğrencilerine, ders ile ilgili önerilerin olup olmadığı, varsa neler önerebilecekleri sorulmuştur. Öğrencilerin derse ilişkin önerileri analiz edilerek Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersine İlişkin Öneriler

Katılımcı Görüşleri	Katılımcı kodları	f
Önerim yok	Ö2,ö3,ö4,ö7,ö8,ö9,ö10,ö11,ö12,ö13,ö14,ö15,ö18,ö21,ö22,ö23,ö25,ö28,ö31,ö33,ö34,ö35,ö36,ö37,ö39,ö40,ö41,ö42,ö43,ö44,ö46,ö47,ö48,ö49,ö50,ö51,ö53,ö54,ö56,ö57,ö58,ö59,ö61,ö65,ö66,ö67,ö70,ö76,ö77,ö78,ö80,ö84,ö85,ö87,ö88,ö89,ö90,ö92,ö95,ö97,ö98,ö99,ö102,ö104,ö105,ö106,ö107,ö108,ö109	69
Dersler kısa tutulmalı,	Ö5,ö26,ö60,ö62,ö64,ö72,ö73,ö74,ö75,ö82,ö86,ö94,ö112	13
Ders saati artırılmalı,	Ö27,ö29,ö30,ö32,ö33,ö41,ö45,ö91,ö113,ö114	10
Uygulama yapılmalı	Ö20,ö52,ö68,ö69,ö110,ö111	6
Ders daha çok somutlaştırılmalı	Ö55,ö71,ö101,ö103,ö112	5
Çok ayrıntılı olmamalı	Ö63,ö79,ö111,ö115	4
Daha çok örnek verilmeli	Ö93,ö100,ö112	3
Farklı anlatım teknikleri kullanılmalı,	Ö83,ö114,ö116	3
Ders esnasında örnek oluşturulmalı	Ö24,ö68	2
Daha fazla ödev verilmeli	Ö52,ö110,	2
Derste anlatılanlar öğrenciye verilsin.	Ö1,ö38	2
Ödevlerin süresi kısa tutulabilir	Ö17	1

Ödev yerine sınav olmalı	Ö19	1
İncelenecek makale önceden belirlenebilir.	Ö6	1
Ders dışı hocayla etkinlik yapılmalı	Ö16	1
Az öğrenciyle işlenmeli	Ö96	1

Tablo 4 incelendiğinde, ilk olarak Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin öğrencilerin çoğunluğunun (F=69) dersten memnu olduklarını, bu nedenle herhangi bir öneride bulunmak istemedikleri ifade ettikleri görülmektedir. İkinci olarak öğrencilerin “derslerin kısa tutulmalı” (f=13) önerisinde buldukları görülmüştür. Ancak üçüncü sırada “ders saatleri artırılmalı” (f=10) önerisinin geldiği görülmektedir. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi iki saatlik teorik bir ders olarak verilmektedir. Dersi içeriği ile ders saatinin orantısız olduğu, derse giren öğretim elamanlarının ders süresi yetmediği için dersin süresini uzattıkları, blok ders yaparak içeriği vermeye çalıştıkları düşünüldüğünde, ders saatlerinin kısaltılması veya ders saatlerinin artırılarak ders arası verilmesi şeklinde bir önerinin daha fazla anlam kazanacağı görülmektedir. Öğrencileri ayrıca “uygulama olmalı, çok ayrıntılı olmamalı, daha çok örnek verilmeli” gibi önerilerde buldukları görülmektedir. Derse ilişkin bazı öğrencilerin ifadeleri doğrudan alıntı şeklinde aşağıda verilmiştir:

Dersten oldukça memnunuz. Gerek hocanın ders anlatımı gerek de bizlere ders anlatırken gösterdiği sabrı takdire şayandır. Ders ile ilgili bir önerim yoktur (ö4).

Monoton bir anlatımı olmadığı için dersi dinlerken sıkılmıyorum. Ders saati konusunda öğrencilerin fikrini alması, ders saati için bizler için kolaylık sağlayıp seçenekler sunması da çoğu hocanın yapmayacağı türden bir incelikti. Tek sıkıntım bazen derslerin uzun sürmesi. Dersi takip etmekte zorlanıyorum ve dikkatimi toplayamıyorum. Bunun dışında bir önerim yok (ö5).

Derste anlamadığımız bir konuyu hemen o anda müsaade isteyip öğretmenimize sorabiliyoruz. Hiçbir öğrenciye cevap vermediğine yani sorusuna yanıt vermediğine şahit olmadım. Bu konuda Araştırma Teknikleri dersi verimli geçiyor. Ayrıca sadece ders saatlerinde değil ders dışında da öğrencileri ile birebir ilgileniyor. Teneffüslerde de sorularımızı sorabiliyoruz ve aynı hassasiyette sorularımız yanıtlanıyor. Ayrıca öğrencilerin derslerde soru sormanın dışında söz hakkı alabilmeleri çok güzel. Elimizdeki verileri birbirimiz ile paylaşarak çok daha verimli bir ders işliyoruz. Önerim ise derslerde öğrencileri bu şekilde derse katmaya ve sorularını özenle yanıtlamaya devam ediniz hocam. Hocamıza emekleri için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum (ö10).

Ders dışında da sınıf ve öğretim elemanının katılımıyla bir etkinlik yapılmasını öneririm. Bu etkinliğin keyifli olacağını düşünmekteyim (ö16).

Uzun vadede ödevden ziyade daha zamanlı ödevler hem anladıklarımızı unutmadan hem de daha fazla özen gösterebilerek ödev yapmamızı sağlayabilir diye düşünüyorum (ö17).

Önerim şu olabilir ödev vermese sınav olsak daha güzel olacağını düşünüyorum. Ödevler beni hem okuldan soğutuyor hem de ödev yaparken çok strese giriyorum (ö19).

Öneri olarak ise uygulamalı yapmasını isterdim. Yani anlattığı bölümü biz öğrencilerin bilgisayar üzerinden yaptırmasını önerirdim. Böylelikle daha kalıcı olacağını düşünüyorum (ö20).

Slaytaların yanında örnek bir makale seçerek adım adım o makale üzerinde öğrettiklerimi gösterirdim. Hocamız tatbiki örnekler gösterdi ancak ben bu örneklerin ders içerisinde oluşturulmasından daha da verim alabileceğimizi düşünüyorum (ö24).

Mümkün merteye daha çok araştırma teknikleri üzerine ödevler verilmesi, konularla ilgili daha çok pratik yaptırarak, soru cevap şeklinde derse aktif katılımımızı sağlamasını öneririm (ö52).

Öneri olarak ders işleme süresini birazcık kısaltırsa dersin daha verimli olabileceğini düşünüyorum (ö60).

Dersimiz uygulamalı bir ders olduğunu düşünüyorum hocamızın bize ödev verdiği konuları ya da ödevlerin benzerini sınıfta yapmamız çok güzel olur. Ayrıyeten derste konu fazlalığı hem anlamamızı hemde hocamızın anlatmasını zorladığının düşünüyorum. Onun dışında herşey çok güzel (ö68).

Hocamız sınıf mevcudumuz yüksek olmasına rağmen hepimizin makalesiyle ilgilendi sorularımıza tekrar tekrar cevap v hocamızın bu yönünü beğeniyorum fakat ders saatleri bazen çok uzun sürebiliyor dersten alınan verim düşebiliyor (ö72).

Derslerimizin bir makale üzerinden uygulamalı olarak yapılması çok güzel ama bir derste çok fazla şey anlatılması karıştırmamıza sebep olabiliyor. Bu hem bizim hem hocamız için yorucu olabiliyor, onun dışında her şey güzel (ö79).

Bazen konuyu yetiştirmek için dersi olduğundan fazla uzun tutabiliyorsunuz hocam bunu beğenmiyorum çünkü beynim devre dışı kalıyor önerimde buna dikkat edebilirsiniz (ö82).

Anlamadığımız konularda sık sık tekrar etmesini ve örneklendirme yapmasını seviyorum. Dersin sözel olması sebebiyle tekdüzelik olduğu için farklı anlatım tekniklerinden yararlanılabilir (ö83).

Öneri olarak ise dersin çok kişi ile değil daha küçük sınıflarda işlenmesi bence daha yararlı olacaktır (ö96)

Her şeyi ayrıntısıyla anlattığını düşünüyorum sadece incelediğimiz bölümlerle ilgili daha fazla örnek gösterse daha iyi anlayabileceğimizi düşünüyorum (ö100).

Yukarıdaki ifadelerin Tablo 4'te yer alan kod ve temaları desteklediği görülmektedir. Öğrencilerin en fazla ders süresini kısaltılmasına yönelik öneride buldukları görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının eğitimlerinin bir parçası da genel kültür dersi olarak 2007-2008 öğretim yılında eğitim fakülteleri programlarında alınması zorunlu olan araştırma yöntemlerin dersini alarak, öğretmenlerden beklenen araştırmacı kimliğini edinmeleridir. Dersin nasıl işlendiği öğrencilerin tutumlarını etkilediğinden, dersin ve ders içeriğinin öğrencilerde araştırmaya karşı olumlu tutum geliştirmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin oluşturdukları metaforları, dersin kazanımlarını nerede kullanabileceklerine ilişkin görüşlerini ve derse ilişkin önerilerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada derse daha önce almış ve başarılı olmuş 116 öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde öğrencilerin Eğitimde Araştırma Dersini en fazla bulmaca/puzzle/yapboza benzettikleri, sonrada merdiven, kitap, matematik, bilgisayar, matruşka, ansiklopedi, bilim, mikroskop, dedektif gibi metaforlar kullandıkları görülmüştür. Metaforları ilişkin öğrencilerin nedenleri incelendiğinde öğrencilerin araştırma yöntemleri dersine ilişkin anlamlı benzetmeler yaptıkları görülmüştür.

Öğrencilerin derste edindikleri gerçek hayatta özellikle akademik gelişimleri için, yüksek lisans ve doktora yaparken, kitap ve makale yazarken, araştırma yaparken kullanabilecekleri ifade ettikleri görülmüştür. Derse ilişkin öğrenci önerileri incelendiğinde de ders süresinin kısaltılması ve uygulama yapılması, somut örneklerin kullanılması, farklı tekniklerle dersin anlatılması gibi önerilerin yer aldığı görülmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçları bir kısmı literatürdeki çalışmalar benzer iken, bazı sonuçların farklı olduğu görülmüştür. Küçükoğlu ve diğerleri (2014) öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinin ileride işlerine yaramayacağı fikrine sahip olduklarını ortaya koydukları görülmektedir. Ancak mevcut çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencilerinin dersin hayatlarında nerede ve nasıl kullanabileceklerine ilişkin net fikirlerinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin araştırma dersine karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergiledikleri yönünde yabancı literatürde de bulgulara yer verilmiştir (Elmore ve Vasu, 1980). Yenice ve Atmaca (2017) ise bilimsel araştırmaya ilişkin kavramlara yönelik öğrencilerin yetersiz ve eksik bilgi sahibi oldukları bulgularına ulaşmışlardır. Ancak mevcut çalışmada öğrencilerin yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları görülmektedir. Örneğin Ö1 kodlu öğrencinin “dersi daha önce almış olsaydım diğer derslerde daha az zorlanırdım. Edindiğimiz bu bilgileri tüm üniversite öğrencilerini bilmesi gerekir” ifadeleri, bir başka öğrencini “ileride benim yazacağım yazılarda çok faydalı olacaktır (ö2) ifadeleri dersin hedeflenen amaçları gerçekleştirdiğini göstermektedir.

Çalışma sonuçlarından bazıları Kurt ve diğerlerinin (2007) bulguları ile örtüşmektedir. Öğrencilerin araştırma yöntemlerine ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada öğrencilerin araştırma yöntemleri dersinin saatinin yetersiz bulduklarını ve ders saatinin artırılmasını önerdikleri bulgusuna yer verdikleri görülmektedir. Yine aynı çalışmada ve Akgün’ün (2012) yaptığı çalışmada uygulamaya dönük ders yapılması önerisi ile de mevcut çalışma sonuçları örtüşmektedir. Çelik ve Özer (2020) öğretmen adaylarının araştırmacıya karşı olumlu düşüncede olduklarını ifade etmektedir. Benzer şekilde, mevcut çalışmada öğretmen adaylarının araştırmaya karşı olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Akgün (2012) araştırma yöntemleri dersinin yüksek lisans ve doktora gibi lisans sonrası çalışmalara yönelik olumsuz tutumlara neden olduğunu ifade

etmektedir. Ancak mevcut çalışmada öğrencilerin derste öğrendiklerini daha çok akademik gelişim amacıyla yüksek lisans ve doktora eğitiminde kullanabilecekleri ifade ettikleri görülmüş, öğrencilerin lisansüstü eğitime olan ilgilerinin arttığı görülmüştür.

Öneriler

1. Eğitimde Araştırma Yöntemleri ders saati 2’de 3 veya 4 saate çıkarılması, 2 saat teorik, 2 saat uygulama olarak ders saatinin güncellenmesi önerilebilir. Mevcut iki saatlik ders süresi ile hem teorik olarak konuların anlatılması hem de uygulama yapılması mümkün görülmemektedir. Öğrencilerin teorik olarak anlatıma dayalı derslerde yeterli verimi alamadıkları, istedik davranışlar geliştiremedikleri görülmektedir. Gerek öğretim elamanının ders gerekse de öğrencilerin ders saatinin artırılması ile rahatlayacakları söylenebilir.
2. Araştırma yöntemleri gibi adı farklı şekillerde ifade edilen ve temelinde bilimsel araştırma yöntemlerinin, tekniklerinin verilmesi amaçlanan bir derste uygulamaya mutlaka yer verilmesi gerekir. Öğrencilerin sınıfta anlatılan teorik bilgileri somutlaştırabilecekleri uygulama ortamları oluşturulmalıdır. Bu nedenle dersi veren öğretmenlere uygulamalı ders yapmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akgün, L. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersine İlişkin Öğretmen Adaylarının Algı Ve Beklentileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (27) , 21-30. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50194/646277>
- Al, Hamza (2005). *Araştırma ve Yazma Metodolojisi*. İstanbul: Sakarya Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 5(2), 257-269.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Demirel, F., Kılıç, E. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akade.
- Çelik, D. & Özer, D.A. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının “Araştırmacı” kavramına ilişkin metaforları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69), 924-925.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Elmore, P.B., & Vasu, E.S. (1980). Relationship between selected variables and statistics achievement: Building a theoretical model. *Journal of Educational Psychology*, 72(4), 457-467.
- Ergin, S., & Beşe, A. (2005). Messiahs for and against the dominant culture: political writing of American and Turkish women in the late 19th and early 20th centuries. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 97-108.
- Karamustafaoğlu, S. ve Meşeci, B. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine yönelik tutularının incelenmesi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 5(1), 19-38. DOI: 10.35346/aod.917301
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kurt, A. Yıldırım, Y., Becit, G., Uysal, Ö., Özdamar, N. ve Bağcı, H. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri dersine ilişkin öğrenci görüşleri. https://www.academia.edu/1629881/SOSYAL_B%20L%20MLERDE_ARA_C5%9ETIRMA_Y%20NTEMLER%20DERS%20NE_%20L%20C%20%9EK%20N_%20%96%20%9ERENC%20_G%20R%20%20%9ELER%20 (25 Nisan, 2022).
- Küçüköğlü, A., Taşgın, A., & Çelik, N. (2013). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin görüşleri üzerine bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173, 11-24.
- Manuel, R., Fenton, R., & Philemon, M. (2013). University students' attitudes towards quantitative research methods: a comparative/contrastive analysis. *International Journal of Education And Information Studies*, 3(2), 27-33.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. Jossey Bass.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Papanastasiou, E. C. (2005). Factor structure of the attitudes toward research scale. *Statistics Education Research Journal*, 4(1), 16-26.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Şen, Zekai (2011). *Bilim ve Bilimsel Araştırma İlkeleri*. (1. Basım). İstanbul: Su Vakfı Yayınları.

- Yükseköğretim Kurulu (2007). Yükseköğretim kurulu yeni öğretmen yetiştirme lisans programları, Ankara.
<https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf> (22 Nisan, 2022).
- Yaşar, M. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması: geçerlik ve güvenilirlik. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 109-129.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin yayıncılık.
- Yenice, N., & Atmaca, A. C. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimin ve bilimsel bilginin doğasına yönelik bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 10(4), 366-393.
- YÖK. (2018). Eğitim Fakültelerinde Uygulanacak Yeni Programlar Hakkında Açıklama. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Turkce_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf